

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o obdobju za razmislek: potek, teme in okvir za ovrednotenje razprave o Evropski uniji

(2006/C 28/08)

Evropski parlament je 6. septembra 2004 sklenil, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu: *Obdobje za razmislek: potek, teme in okvir za ovrednotenje razprave o Evropski uniji*.

Odbor se je v skladu s členom 19 poslovnika odločil, da ustanovi pododbor za pripravo aktivnosti na to temo.

Podkomite za razmislek: razprava o Evropski uniji, ki je bil odgovoren za pripravo dela Odbora na to temo, je mnenje sprejel 13. oktobra 2005. Poročevalka je bila ga. Jilliana van Turnhout.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 421. plenarnem zasedanju ...in ... (seja z dne 26. oktobra) s/z ... glasovi za, ... glasovi proti in ... vzdržanimi glasovi.

1. Temeljni argumenti in analize ostanejo nespremenjene

1.1 Argumenti in analize, na podlagi katerih je EESO (28. oktobra 2004) z veliko večino glasov sprejel mnenje o Pogodbi o Ustavi za Evropo ter dejstva in priporočila ostajajo nespremenjeni. Še več, Odbor meni, da so se njegova stališča z nepredvidljivimi zapleti pri procesu ratifikacije ustavne pogodbe le še okrepila.

1.2 Izidi referendumov v Franciji in na Nizozemskem denimo ne kažejo zgolj na neuspešno komuniciranje držav članic in evropskih institucij s svojimi državljani o dejanski Evropi in o njenem sprejemanju sporazumov, temveč opozarjajo tudi na vrzel med javnostjo in evropskim projektom. Ta vrzel zagotovo ni značilna le za te države in ni samo rezultat slabe komunikacije ali trenutnega gospodarskega stanja, temveč postavlja pod vprašaj sam sporazum in način sprejetja sporazuma.

1.3 Smiselno je ponoviti „jasna sporočila“, ki bi jih bilo treba po mnenju Odbora iz oktobra 2004, približati civilni družbi:

- metoda Konvencije — korak naprej pri demokratizaciji procesa izgradnje Evrope;
- ustava pomeni „revolucijo“ v zgodovini evropske izgradnje;
- bolj demokratična Unija, ki priznava, da so interesi državljanov bistvenega pomena za izgradnjo Evrope;
- Unija, ki bolje štiti temeljne pravice evropskih državljanov;
- Unija, ki po zaslugi svoje metode in politik Skupnosti lahko uresniči pričakovanja državljanov.

1.4 Kljub številnim pomanjkljivostim ustavne pogodbe, ki jih je poudaril tudi Odbor, se slednji, da bi jih odpravil, močno

zavzema za osveščanje civilne družbe o dosežkih ustavne pogodbe.

1.5 Med pomanjkljivostmi, ki jih je opazil, Odbor navaja naslednje:

- pomanjkanje primernih določb za izvajanje načela participativne demokracije;
- pomanjkanje določb, ki bi v okviru izvajanja načela subsidiarnosti priznale vlogo organizirane civilne družbe;
- neuspešno upravljanje z EU na področju gospodarske politike in politike zaposlovanja ter pomanjkanje predpisov za posvetovanje Evropskega parlamenta z EESO na področjih, ki v največji meri zadevajo predstavnike civilne družbe.

1.6 Po mnenje Odbora so te ugotovitve še naprej ustrezne in veljavne. V svojem mnenju iz oktobra 2004 se Odbor zavzema za ratifikacijo ustavne pogodbe in zahteva, da se državljanje EU opozori na demokratični napredek, dosežen pri pripravi osnutka Ustavne pogodbe in njenih prednosti.

1.7 Razprave, ki so potekale v okviru procesa ratifikacije, ponovno pričajo o tem, da je temeljni izziv, s katerimi se sooča Evropska unija, vprašanje, kako za sedanjo in prihodnje generacije ohraniti in zagotoviti rast, delovna mesta in blaginjo. Kot je pokazala zadnja anketa Evrobarometra (Evrobarometer 63, september 2005), je to osrednja tema, ki skrbi evropske državljane.

1.8 Temeljne prvine odgovora na to vprašanje lahko najdemo v ciljih lizbonske strategije, kot so jih leta 2000 opredelili voditelji držav in vlad in ki ponujajo konkretno vizijo prihodnosti evropske družbe.

1.9 Priznati pa je treba, da so kljub petletnim intenzivnim razpravam in dejavnostim na evropski ravni rezultati zaostali za pričakovanji, uresničevanje strategije pa je bilo pomanjkljivo.

1.10 „Ob nespornem napredku obstajajo tudi očitne vrzeli in zamude,“ je poročal Evropski svet marca 2005. Za vrzeli in zamude obstaja veliko razlogov, vendar bi se večina verjetno strinjala z naslednjima ugotovitvama:

- Strategija je preveč abstraktna in brez otipljivih posledic za ljudi in podjetja. Javno mnenje pa ne razlikujejo med vplivi globalizacije, politik EU in vplivi nacionalnih politik na svoje življenjske in delovne razmere;
- Pristop k strategiji ostaja proces „od zgoraj navzdol“. Udeležba organizirane civilne družbe je bila nezadostna. V nekaterih državah članicah pa številni vpleteni strategije v večji meri ne poznajo. Kaže, da do resničnega posvetovalnega procesa ni prišlo, vsekakor ne v okviru odprte metode koordinacije za raziskovanje in izobrazbo.

1.11 Zato je Evropski svet marca 2005 še posebej poudaril potrebo po aktivnem sodelovanju civilne družbe pri uresnitvi ciljev lizbonske strategije.

1.12 Še zlasti je jasno, da bo prihodnost evropskega družbenega modela, vključno s socialnim modelom, ki je temeljni del kolektivne identitete evropskih državljanov in s katerim se slednji močno istovetijo, odvisna od uresnitve ciljev lizbonske strategije. Pri tem ne gre toliko za prihodnost ustavne pogodbe, čeprav je seveda pomembna tudi ta, temveč za zagotovitev pogojev, ki bi evropskim prebivalcem omogočili, da na podlagi skupne globalne vizije o družbi, ki si jo želijo, ponovno sodelujejo pri evropskem projektu.

1.13 Zato je tudi Odbor v svojem mnenju iz oktobra 2004 ustavno pogodbo povezal z lizbonsko strategijo in to utemeljil naslednje:

Lizbonska strategija bi morala biti predstavljena v razpravah, ker prinaša vizijo prihodnosti vsakega evropskega državljana: konkurenčnost, polna zaposlenost, delitev znanja, naložbe v človeški kapital, rast ter ohranjanje okolja in kakovosti življenja skozi trajnostni razvoj.

2. Ponovna oživetev integracijskega procesa — skupna vizija v okviru participativne demokracije

2.1 Da bi bila Evropska unija kos izzivom, s katerimi se sooča, je treba evropskemu integracijskemu procesu ponovno podeliti legitimnost, ki temelji na novem pojmovanju demokratičnega ukrepanja, kjer imajo civilna družba in institucije, ki jo prestavljajo, odločilno vlogo.

2.2 Zato je sodelovanje civilne družbe pri javnem sprejemanju odločitev bistveni instrument krepitve demokratične legitimnosti evropskih institucij in dejavnosti EU. Slednje je še pomembnejše za oblikovanje skupnega stališča o namenu in usmeritvi „Evrope“ in s tem tudi za zagotovitev novega soglasja, ki bo podlaga za nadaljnjo evropsko integracijo in določitev ter izvajanje projekta za Evropo prihodnosti, ki bo bolje izpolnjevala pričakovanja svojih državljanov.

2.3 Institucije Evropske unije in vlade držav članic morajo zagotoviti vzpostavitev kulture popolne subsidiarnosti, v okviru katere bodo sodelovali udeleženci na različnih ravneh pristojnosti ter različni predstavniki družbe, pri čemer morajo evropskim državljanom pokazati, da bo udejstvovanje EU omejeno zgolj na področja, kjer lahko ustvari resnično „presežno vrednost“ oziroma tam, kjer je to v skladu z načelom oblikovanja boljše zakonodaje.

2.4 Po rezultatih zadnje ankete Evrobaromentra je 53 odstotkov anketirancev prepričanih, da njihov glas v Evropski uniji ni pomemben. Le 38 odstotkov anketirancev meni nasprotno.

2.5 Tovrstni izsledki pričajo o potrebi po primernih sredstvih, ki bodo evropskim državljanom omogočili, da tudi oni resnično sodelujejo pri oblikovanju projekta za razširjeno Evropo, ki bo imel resnično vsebino in zaradi katerega bodo podprli in se poistovetili s procesom evropske integracije.

2.6 V zvezi s tem je treba poudariti, da demokratična legitimnost Evropske unije ne temelji zgolj na jasnem pojmovanju pooblastil in odgovornosti njenih institucij, temveč da je pomembno tudi, da:

- njene institucije uživajo zaupanje javnosti in lahko računajo s trdno javno podporo evropskemu projektu;
- je popolnoma zagotovljena aktivna udeležba državljanov v demokratičnem življenju Evropske unije;
- se prizadeva za evropsko državljanstvo z lastnimi značilnostmi, ki ni samo združitev nacionalnih državljanstev (!)

2.7 Po mnenju Odbora je ironično, da zaradi trenutno prekinjenega oziroma preloženega procesa ratifikacije ustavne pogodbe njena odsotnost, še zlasti odsotnost določb iz četrtega dela o demokratičnem življenju v Evropski uniji, le še poudarjata Unijino potrebo po ustavi. Temeljni izziv, s katerim se sooča Unija, je torej, kako posredovati to osnovno sporočilo.

2.8 Po mnenju Odbora so argumenti, na katerih temeljijo ustavne določbe o participativni demokraciji in civilnem dialogu, še naprej v celoti veljavni. Evropske institucije morajo zato vanje vložiti vse napore in vzpostaviti resnično participativno demokracijo.

(!) Mnenje CESE SOC/203 „Akcijski program aktivno državljanstvo“

2.9 Okrepljeno sodelovanje je še toliko bolj nujno, ker državljani Evropske unije, kljub dogodkom iz nedavne preteklosti, od njega veliko pričakujejo. Omenjena anketa Evrobarometra je pokazala, da več kot 60 odstotkov državljanov Evropske unije podpira močnejšo integracijo znotraj Unije (številne druge ankete so imele podobne rezultate). Rezultati prav tako kažejo, da si želijo evropski državljani okrepljeno vlogo Unije pri iskanju odgovorov na pereča vprašanja, kot so boj proti brezposelnosti, revščini in socialni izključenosti.

2.10 Odbor je že oktobra 2004 poudaril, da bi v okviru odpravljanja pomanjkljivosti ustavne pogodbe in zagotavljanja podpore njeni ratifikaciji z mobiliziranjem civilne družbe lahko sprejeli številne ukrepe za nadaljnjo izgradnjo predlaganega institucionalnega okvirja in njegovega izboljšanja z operativnimi ukrepi. Odbor je še posebej opozoril, da:

- bi bilo treba določbe o participativni demokraciji predstaviti v okviru več sporočil, ki bi opredeljevala posvetovalne postopke in vlogo EESO;
- se je o vsebini evropskega zakona, ki določa postopke za uresničevanje pravice do državljske pobude, treba posvetovati s civilno družbo. EESO bi lahko zaprosili za pripravo raziskovalnega menja o tej temi;
- bi bilo treba načela participativne demokracije vključiti v ključne strategije EU za spodbujanje rasti, zaposlenosti in trajnostnega razvoja.

2.11 Na ta način je Odbor poskušal prepričati vlade držav članic in institucije EU o nujni potrebi, da se civilno družbo in njene organizacije pridobi za idejo in besedilo ustavne pogodbe.

2.12 Odbor opaža, da „obsežna razprava“, ki so jo v junijski deklaraciji predvideli voditelji držav in vlad, trenutno ne poteka. Odbor meni, da jo je treba nemudoma začeti. Vendar pa verjame, da bo takšna razprava kontraproduktivna, če javno mnenje ne bo razumelo narave evropske integracije in predvsem njene demokratične strani.

2.13 V obdobju za razmislek, za katerega so se junija odločili voditelji držav in vlad držav članic, je treba preučiti načine za odpravo političnega in institucionalnega položaja, ki je nastal kot posledica negativnih rezultatov referendumov v Franciji in na Nizozemskem.

2.14 Vendar pa Odbor meni, da je treba obdobje za razmislek izkoristiti predvsem za vzpostavitev temeljev splošne skupne vizije o prihodnosti Evrope in novega socialnega sporazuma med Evropo in njenimi državljani ter novega soglasja, ki bi vodilo do oblikovanja političnega okvirja za zagotavljanje rasti, zaposlovanja in blaginje. Države članice bi tako „EU odnesle s seboj domov“.

2.15 Treba je nazorno prikazati, da participativna demokracija in civilni dialog nista prazni besedi, temveč bistveni načeli, ki sta odločilnega pomena za uspeh politik Evropske unije in njene prihodnosti.

2.16 Zato je nujno potrebno, da se v vse prihodnje nacionalne, regionalne in lokalne razprave v kar največji meri vključi tudi civilna družba, da se državljane Unije spodbudi k izražanju njihovih pričakovanj in da se določi primerna strategija poslušanja in razpravljanja o politikah Unije in viziji, ki jih imajo državljani o skupni prihodnosti, da bi to dosegli.

2.17 V tem okviru bo Odbor toliko bolj pozorno preučil Načrt D Evropske komisije, ker je prepričan, da se do sedaj še ni začela razprava in da so metoda, časovni raspored in sredstva, namenjeni spodbujanju razprave v vsaki državi pristopnici in tudi na ravni znotraj skupnosti, odločilnega pomena. EESO se pridružuje večkrat omenjeni izjavi podpredsednice Margot Wallström, da je komunikacija dvostranski proces in da mora Evropa bolje prisluhniti. Vendar „prisluhniti“ po mnenju Odbora ne pomeni nujno „upoštevati“, temveč predvsem „pritegniti k sodelovanju“ in „razumeti“.

3. Seznanjanje z Evropo

3.1 Odbor pozdravlja porajajoče se spoznanje, da potrebuje Evropska unija lastno komunikacijsko strategijo in da bo morala svoje komunikacijske instrumente natančno preučiti in izboljšati. Odbor pozdravlja poročilo Evropskega parlamenta z dne 26. aprila 2005 o izvajanju informacijske in komunikacijske strategije Evropske unije in akcijski načrt Evropske komisije o boljšem seznanjanju z Evropo, ki ga je Evropska komisija sprejela 20. julija 2005.

3.2 Tudi Odbor je sprejel strateški komunikacijski načrt, ki ga redno posodablja. Razen tega je njegovo predsedstvo decembra 2004 odobrilo strateški pristop k temi za boljše seznanjanje z Evropo. V obeh si Odbor prizadeva za okrepitev povezovalne vloge svojih članov in organizacij, ki je predstavljajo. Razen tega se je Odbor aktivno vključil tudi v okvir tako imenovane pobude iz Wicklowa iz leta 2004, predvsem s predložitvijo strateškega dokumenta na neuradnem ministrskem srečanju v Amsterdamu z naslovom „Premoščati razlike“, v katerem je obravnaval obsežnejše vključevanje organizirane civilne družbe in predvsem Odbora v komunikacijski proces.

3.3 Odbor je pozdravil zahtevo Evropskega sveta Evropski komisiji iz novembra 2004, da naj izdela jasno komunikacijsko strategijo za Unijo. Odbor v tesnem sodelovanju z Evropsko komisijo pripravlja forum o komunikacijskih izzivih, na katerem bi organizacijam civilne družbe omogočili, da trenutnem procesu razmišljanja prispevajo svoja stališča, ki bi jih lahko Evropska komisija upoštevala pri pripravi načrtovane posvetovalne bele knjige.

3.4 Odbor, ki je aprila 2005 že organiziral podoben forum o trajnostnem razvoju, je pripravljen pripraviti podobne posvetovalne dogodke o najpomembnejših političnih temah, na katerih bi prisluhnil glasu organizirane civilne družbe, ki bi ga na ta način okrepili, Bruselj pa bi mu posvetil pripadajočo pozornost.

3.5 V tej zvezi Odbor poudarja svoje upanje, da bo imel Evropski parlament kot prvi in najpomembnejši element tudi v prihodnje osrednjo vlogo pri demokratičnem premoščanju razlik. Odbor je pripravljen kot partner pristopiti na pomoč Evropskemu parlamentu, kot je to že počel med Konvencijo. Pripravljen je organizirati posvetovanja in forume na lastno pobudo oziroma o vprašanih, o katerih se želi Parlament posebej posvetovati z organizirano civilno družbo.

3.6 Na podlagi teh razmišljanj Odbor poudarja dva temeljna vidika. Prvič: Čeprav pozdravlja pridajanje večjega poudarka komunikacijskim strategijam in orodjem, ponovno opozarja, da je vsak komunikacijski pristop učinkovit le do te mere, kot je kakovostno sporočilo, ki ga vsebuje. Komunikacija je sredstvo in ne cilj. Drugič: Popolnoma podpira proces vzpostavljanja komunikacijske strategije in primernejših komunikacijskih orodij na evropski ravni, vendar je raven Unije zgolj dopolnilna in se morajo komunikacijski procesi v prvi vrsti odvijati v državah članicah. Zato je strategija na evropski ravni nujno potrebna, vendar še zdaleč ne zadostna.

3.7 Pri tem je treba poudariti tudi vlogo predstavniških in posvetovalnih institucij na ravni držav članic — nacionalnih parlamentov in nacionalnih ekonomsko-socialnih svetov — in na regionalnih ter lokalnih ravneh.

4. Priporočila

Čas je, da začnemo uresničevati participativno demokracijo!

4.1 Razlogi in argumenti, ki so privedli, da se je Odbor tako odločno opredelil za ustavno pogodbo — predvsem določbe o demokratičnem življenju Unije — ostajajo nespremenjeni. Odbor je še naprej trdno prepričan, da je treba za zagotovitev demokratičnega življenja Unije tovrstne določbe trdno zasidrati v ustavni pogodbi. Vendar pa trenutne negotove razmere vplivnih dejavnikov v Evropski uniji ne bi smeli odvrniti od izvajanja ukrepov in takojšnjega uresničevanja načel participativne demokracije. Vse institucije Unije morajo zato aktivno razmisliti o tem, kako lahko

— omogočijo državljanom in predstavniškemu združenju izražanje in izmenjevanje stališč o vseh aktivnostih Unije;

— s predstavniškimi združenji in civilno družbo ohranijo odprt, pregleden in reden dialog;

— izvajajo obsežna posvetovanja z vpletenimi stranmi, da bi zagotovile koherentnost in transparentnost ukrepov Unije.

Poleg tega mora Evropska komisija upoštevati tudi anticipativno uvajanje določb člena I-47 (4) ustavne pogodbe s posvetovanjem s civilno družbo o vsebini evropskega zakona, ki opredeljuje postopke izvajanja pravice državljske pobude (EESO bi lahko zaprosili za pripravo raziskovalnega mnenja na to temo).

4.2 Zato Evropski ekonomsko-socialni odbor odločno poudarja svojo pripravljenost, da bo s pomočjo tradicionalnih posvetovalnih mehanizmov ter predvsem kot vezni člen med Evropo in organizirano civilno družbo prevzel pomembno, čeprav dopolnilno vlogo pri razvoju civilnega dialoga. Pri tem opozarja na potrebo po svežih idejah o načinih vzajemnega sodelovanja z organizirano civilno družbo. Odbor je pripravljen in sposoben, da kot polnopravni partner deluje pri vseh dejavnostih, ki spodbujajo civilni dialog.

Spodbuditi pozitivno javno mnenje in poskrbeti, da bo lizbonska strategija obrodila sadove!

4.3 Evropske gospodarske razmere so ključni dejavnik, ki vpliva na odnos javnosti do procesa evropske integracije. Evropski ekonomsko-socialni odbor ponovno poudarja svojo podporo lizbonski strategiji in vztraja, da morajo Unija in njene države članice javno izpolnjevati svoje obveznosti. Odbor je prepričan, da je lizbonska strategija najboljše zagotovilo za prihodnost gospodarske, družbene, okoljske in kulturne blaginje v Uniji, vendar pa v javnosti ni naletela na odziv, kot ga je bila denimo deležna kampanja za vzpostavitev enotnega trga leta 1992. Strategijo bi bilo treba konkretizirati, njene cilje (morebiti celo naslov), pa vpeti v politično življenje držav članic. Vključevati bi morala tudi civilno družbo in njene organizacije .

4.4 Evropski ekonomsko-socialni odbor bo v skladu z mandatom, ki so mu ga dodelili na Evropskem svetu 22. in 23. marca, z ekonomsko-socialnimi odbori držav članic ter drugimi partnerskimi organizacijami vzpostavil interaktivno mrežo pobud civilne družbe, katere cilj bo spodbujanje in izvajanje lizbonske strategije. (doc. 7619/1/05/rev. 1 Svet, člen 9).

Premostiti razlike — izboljšati komunikacijo

4.5 Odbor neprestano poudarja potrebo po izboljšanju komunikacije med Evropsko unijo in njenimi državljani, v imenu katerih Unija deluje. Odbor opaža, da so institucije EU tako same kot v medsebojnem sodelovanju na tem področju naredile veliko. Evropski parlament in služba Evropske komisije Europe Direkt sta denimo pred kratkim v celoti preoblikovala

svoje spletne strani. Odbor močno podpira medinstitucionalno sodelovanje na področju komunikacije. Opaža Načrt D Evropske komisije in njen namen, da v bližnji prihodnosti začne pripravljati belo knjigo. Pripravljen je po svojih močeh pomagati pri premoščanju razlik, o čemer priča tudi forum vpletenih strani na to temo, ki ga prireja 7. in 8. novembra.

4.6 Vendar pa Odbor verjame, da je uspešna komunikacija odvisna v prvi vrsti od sporočila, ki ga prenaša. V zvezi s svojimi stališči o lizbonski strategiji je Odbor prepričan, da morajo evropske institucije in predvsem države članice razmisliti o nadaljnjih ukrepih, kako državljanom približati Evropo. V zvezi z valjenjem krivde na drugega je bilo povedanega že veliko vendar ostaja dejstvo, da velja Evropa vse prepogosto za negativno oziroma državljanom odtujeno in da so bila prizadevanja, da bi jim približali pozitivne vidike integracijskega procesa nezadostna.

4.7 V kontekstu izboljšanja usklajevanja Odbor poziva k ponovni oživitvi pobude iz Wicklowa (z neuradnega srečanja ministrov za evropske zadeve) in k določitvi posebnega in trajnega mandata za ocenjevanje načinov, kako približati Evropo državljanom, ter k vzpostavitvi neuradnega okvira v državah članicah za ocenjevanje javnega mnenja in izmenjavo najboljših praks. Na medinstitucionalni ravni Odbor poziva k ustanovitvi skupine s podobnim mandatom, ki bi na rednih in pogostih srečanjih razpravljala o vprašanih komuniciranja. Tovrstni mehanizmi so še zlasti pomembni glede na hiter tehnološki razvoj (mobilnimi telefoni, širokopasovne povezave) in razvoj novih komunikacijskih tehnologij njihove uporabe.

4.8 Odbor poudarja pomen redne skrbi za komunikacijo, ki ne bi smela biti predmet priložnostnih kampanj o določenih vprašanjih.

Prepoznavanje poglobljenih odgovornosti

4.9 Institucije Evropske unije se morajo zavarovati pred, četudi dobronamernim, zmotnim prepričanjem, da je mogoče trenutni „kratki stik“ odpraviti na osrednji ravni v Bruslju. Prizadevanja evropskih institucij za izboljšanje komunikacije so lahko le dopolnilna. Glavna odgovornost je drugje, zid volitev v Evropski parlament in referendumov o ustavni pogodbi v Fran-

ciji in na Nizozemskem jasno pričajo o temeljnem nezaupanju številnih evropskih državljanov. To zadeva predvsem vpliv evropske zakonodaje na njihovo življenje in delo. Države članice morajo zato svojim državljanom razložiti pomen Evropske unije in njene zakonodaje ter z njunimi vplivi seznaniti predstavnike na vsakokratnih nacionalnih ravneh.

4.10 Javnost, vključno s civilno družbo, bo o legitimnosti in skupni prihodnosti Evropske unije prepričana šele takrat, ko bo zaznala njeno verodostojnost, zaupanje in prepoznala transparentnost zakonodajnega postopka ter dobro delujočo pravno državo. Zagotovitev slednjih pa je v prvi vrsti naloga vlad držav članic. Te morajo delovati kot resnični solastniki Unije in se vzdržati neprestanega dvojnega govora, značilnega za ta model, o „nas“ in „njih“.

4.11 K temu lahko veliko prispevajo tudi organizacije civilne družbe, kot to ponazarja vloga Irskega nacionalnega foruma o Evropi. Bistveno je izboljšati komunikacijo na ustrezni ravni (lokalni, strokovni in drugih) in razumljivo ter jasno predstaviti zgodbo o uspehu evropske politike in njenega zakonodajnega procesa. Za izvajanje te naloge so najprimernejše organizacije civilne družbe. EESO jim je zato pripravljen pomagati in jih spodbujati na državnih ravneh, predvsem s pomočjo svojih članov in njihove povezovalne vloge. Če bo obširna razprava o evropskem projektu in evropskih politikah resnično sprožena, se mora začeti na najnižjih ravneh civilne družbe v državah članicah. Evropski forum bo smiselno le, če bo odprt tudi za izražanje stališč z najvišjih in najnižjih ravni. Pri tem v prvi vrsti ni pomembno, ali ta stališča prihajajo od „spodaj“ ali od „zgoraj“, da le dosežejo vse ravni, tako zgornje, kot spodnje in tiste vmesne.

4.12 Pri tem se načrtno izogiba prevelikemu razpravljanju o prihodnosti ustavne pogodbe in možnostih Evropske unije. Jasno je, da vrnitev k statusu quo oziroma pogodbi iz Nice ni rešitev. Morebiti pa bi lahko široko zasnovana razprava, ki bi jo predvideli voditelji držav in vlad, prispevala k iskanju poti, po kateri bi bilo najbolje nadaljevati. Kljub vsemu Odbor s skrbjo opaža, da do takšne obsežne razprave v večini držav članic še ni prišlo. Brez nje pa je resničen napredek težko doseči.

V Bruslju, 26. oktobra 2005

Predsednica
Evropskega ekonomskega in socialnega odbora
Anne-Marie SIGMUND